

„Tėvynė“ Savaitinis Laikraštis Leidžiama kas Pėtnyčia Susivienijimo Lietuvių Amerikoje PRENUMERATA METAMS: Suvienytose Valstijose \$1.50 Kitose Viešpatystėse \$2.00 „T E V Y N Ė“ 307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

T E V Y N Ė

SUSIVENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS.

No. 17

Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized on June 27, 1918. Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in

New York, N. Y., Balandžio (April) 24, 1925.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875

Vol. XVI

Bomba Užmušė 150 Žmonių

Negirdėta Reakcija Lietuvoje

Slapta Karo Konferencija Rygoje

BOMBA UŽMUŠĖ 150 ŽMONIŲ.

Pereitą savaitę Bulgarijos sostinėje Sofijoje įvyko visa eilė kruvinių įvykių. Balandžio 14 d. važiuojant karaliui Borisui automobiliu buvo kėsintasi jį nužudyti, vienok revolyverio šūviai užmušė du jo palydovu ir sužeidė šoferį, o pats karalius išliko visiškai sveikas. Karalius net atsisaukė iš užpuolikus besigindamas nuo jų. Balandžio 16 d. laidojant aukščiausi minetas aukas, laike pamaldy katedroje eksplodavo bomba, kuri užmušė viršaus 150 upatų ir daugelį sužeidė. Tarpe žuvusiųjų yra nemaža žymių karininkų, valdininkų ir šiaip žymių civilių žmonių, neskaitant 20 moterų ir 10 kūdikių. Taipgi žuvo du parlamento nariai.

Delei šitų įvykių kilo Bulgarijos sostinėje Sofijoje ir provincijos miestuose riaušių ir sakoma Sofijoje riaušies numalšino tik kariuomenės durtuvai. Esą išžudyta daug komunistų, kuriems ir aukščiausi minėti įvykiai primetama. Bulgarijos valdžia stačiai kaltina Maskvą už šituos įvykius. Vėliausios žinios praneša, kad neramumai Bulgarijoje jau nuslopinti ir taipgi suseltas ir apsuptas komunistų vadas kapitonas Ninkov, kuris esąs kaltas ir už minėtos bombos katastrofą. Kadangi apsupti policijos Ninkov su draugais policijai priešinosi, tad jis esąs nušautas.

NEGIRDĖTA REAKCIJA LIETUVOJE.

Kaunas, bal. 5 d. (Musų koresp.). — Lietuvos klerikalinė reakcija jau pasiekė aukščiausio laipsnio ir vargiai gali būti didesnė ir žiauresnė reakcija, kokia dabar yra Lietuvoje. Kai jau „Tėvynės“ skaitytojams yra žinoma, kad „Lietuvos Žinios“ tapo nubaustos 500 litų vien užtai, kad paminėjo, jog ministeris pirmininkas Petrusis vasario 16 d. nešiojo ant rankų jezuitų Zecchini ir buvo save apsisodinęs jezuitais iškilmingame Seimo posėdy. Dabar Kauno miesto komendantas nubaudė „Liet. Žinias“ 1,000 litų vien užtai, kam paminėjo laikraštelyje, kad komendantas jas nubaudė. Pastarąją pabaudą Kr. Aps. Ministeris sumažino iki 200 litų. Valdinasi, Lietuvoje negalima

skelbti netik įvykusių faktų, bet net negali nei prasižioti, kuomet komendantai tave be jokio reikalo smaugia. Štai jums ir „demokratinė“ Lietuva!.

SLAPTA KARO KONFERENCIJA RYGOJE.

Kaunas, bal. 5 d. (Musų koresp.). — Maskvos žinios triukšmingai paskelbė reikšmingą žinią, kad pabaigoje kovo mėnesio įvyko Rygoje slapta karo konferencija, kurioje dalyvavo Estijos, Latvijos ir Lenkijos generalinių štabų atstovai ir pusiau oficialiniai dalyvavo Suomijos ir Rumunijos generalinių štabų karininkai. Pasitarimai ejo slaptai ir pasak žinių, šita konferencija yra išdava įvykusios sausio mėn. Pabaltės valstybių ir Lenkijos konferencijos Helsinky. Konferencijos tikslas — sudaryti bendrą militarinį frontą prieš Sovietų Rusus.

NAUJA PRANCIJOS VYRIAUSYBĖ.

Nepavykus naujo ministerių kabineto sudaryti Briand'ui, vėl buvo pakviestas parlamento pirmininkas Painleve ir prašyta jo imtis dar kartą bandymų sudaryti naują kabinetą. Šiuo sykiu p. Painleve pavyko kabinetą sudaryti ir balandžio 17 d. jis jau paskelbė sąstatą naujo kabineto. Kabinatą prezidentas tuojaus užtvirtino ir tikimasi, kad jis gaus ir parlamento pasitikėjimą ir gal senatas taipgi jį parems.

TROCKIS VĖL BUS IŠAUKŠTINTAS.

Maskvos žinios skelbia, kad komunistų partijos vadai ir šiandieniai Rusijos valdonai vėla susitaikė su garsiuoju Trockiui ir rengiasi jį paskirti iš naujo į kokį nors aukštą urėdą valdžioje. Kažin, ką dabar darys Amerikos lietuviški garsiai spiaudė tiesiog Trockiui į barzdą, kuomet jis buvo ištremtas iš Maskvos.

ĮVAIRIOS ŽINUTĖS.

— Albanijoje kilo revoliucijos banga, vienok valdai ir Tautų Sąjungai — susisiekimo ir tranzito komisijai p. J. Kjelstrupas. Uosto direkcijos pirmininku išrinktas p. T. Norus-Naruševičius.

dino Ceiba uoste 165 juoreivius — apsaugai Jung. Valst. piliečių. — Prezidento Coolidge iniciatyva Jung. Valst. valdžia pasiuntė notas visoms Europos valdžioms siulant panaikinti pasportų vizų mokesčių. — Jung. Valst. valdžia verčia Rumuniją sureguliuoti jos skolas Jung. Valstijoms. Rumunijos skolas šiam kraštui siekia 42

Iš Lietuvos Laikraščių

PATVIRTINO BAUSMĖ KLAIPĖDOS PUČISTAMS.

Lietuvos Vyriausis Tribunas kovo 28 d. galutinai išsprėdė žinomos garsios Klaipėdos pačistų bylos apeliaciją. Vyriausiojo Tribunolo nutarimas yra sekamas:

Blumenau 8 metams sunkių darbų kalėjimo (seniau buvo nuteistas 12 metų).

Botcheris 6 metams sunkių darbų kalėjimo (seniau 8 metus).

Kesleris 6 metams sunkių darbų kalėjimo (seniau 8 metus).

Mačius 5 metams sunkių darbų kalėjimo (seniau nebuvo pasmerktas; jis slapstosi Vokietijoje).

Otonui Balmiui ir Švenčigui patvirtinta po 2 metų 8 mėnesius sunk. darbų kal.

Bekas pasmerktas 3 metams sunkių darbų kalėjimo (seniau 2 met.).

Karaliui patvirtinta 2 metai sunkių darbų kalėjimo.

Ukštiniui ir Štulertui taip pat patvirtinta po 16 mėnesių sunk. darbų kal. Teismo posėdis įvyko prieš uždarų durų.

KLAIPĖDOS GYVENTOJŲ SKAIČIUS.

Pirmutiniais surašinėjimo duomenimis, Klaipėdos krašte yra 18,613 apgyventų gyvenamųjų namų ir 103 neapgyventų. Kitokių triobėsių, palapinių, vežimų ir tt. apgyventų 144, neapgyventų — 242. Gyventojų skaičius siekia 66,678 vyrų ir 74,596 moterų, iš viso 141,274 žm. Žemės ir miško ūkių yra 14,339, pramonės įmonių — 4,005.

UOSTO DIREKCIJA.

Einant Klaipėdos konvencija, šioms dienoms galutinai sudaryta Klaipėdos uosto direkcija. Lietuvos vyriausybei direkcijai atstovauja p. T. Norus-Naruševičius, Klaipėdos direkcijai — p. E. Borchertas ir Tautų Sąjungai — susisiekimo ir tranzito komisijai p. J. Kjelstrupas. Uosto direkcijos pirmininku išrinktas p. T. Norus-Naruševičius.

milioniu dolerių, už suteiktą pagalbą įvairiomis reikmenimis. — Pasimirė Londone garsus pasaulinis pieščjas J. S. Sargent, kuris buvo Amerikos nariu Anglijos Karališkoj Akademijoj. — Šiuo laiku Amerikos piniguočių investantai užsieny siekia arti 10 bilionų dolerių. Prieš pasaulinį karą toki investantai sielos tik apie 2 bil. dolerių.

ANGLAI PASITIKI LIETUVA.

Anglijos valdžia praneša, kad iš jos pusės nėra kliūčių užtraukti Anglijoj vieno milijono svarų sterlingų paskolą Lietuvos geležinkelio statybos reikalams.

RASTA DRŪSKOS.

Grežiant Kaune „Ragučio“ firmai šulinį, rasta 197 metrų gilumoje 70 centimetrų druskos sluogsnis. Ryšys su tuo manoma išleisti įstatymas, kuriuo turės būti pranešinėjama apie gilesnius gręžimus universitetui.

NAUDOSIS KLAIPĖDOS UOSTU.

Rusijos prekybos atstovas Latvijoje Bakinskis, kurs atstovauja SSSR ir Lietuvoje, pareiškęs Rygos spaudai, kad jei Latvija nesumažinsianti SSSR prekybos tranzitui tarifų, tai tranzitas busias kreipiamas per Klaipėdos ir Karaliaučiaus uostus.

LENKINIMO BUDAL.

Lenkų valdžia paskyrė dideles sumas lenkų mokykloms Vilniaus krašte steigti. Gyventojai apklausinėjami tam tikrais lapais — deklaracijomis, kur ir kokių mokyklų reikia steigti. Tačiau šiems griežtai reikalaujant tik lietuvių ir gudų mokyklų, lenkai šelsta ir grąšo didelėmis pabaudomis ir mokesčiais. Be to, daugely vietų panašiai raičių valsčių ponai arba visiškai nepriiminėja arba priėmę panaikina, tuo norėdami paslėpti tikrus lietuvių ir gudų norus.

ATĖJUNUS ŠELPIA.

Vilniaus valdžia nutarė (20,000 lt.) pašalpos kiek suteikti po 10,000 zlotų vienam lenkų karo kolonistui Vilniaus, Disnos, Duniavičių, Trakų, Švenčionių ir Ašmenos apskrityse.

MOKSLO DRAUGIJA VEIKIA.

Kovo 15 d. Lietuvių Mokslo Draugija turėjo savo visuotinį susirinkimą Vilniuje. Skūstasi del tinkamo busto stokos. Nutarta ieškotis busto ir paruošti spaudai Vilniaus krašte

surinktos dainos. Be to, draugijos dalykai pavesta ir toliau tvarkyti ikišioliniam jos komitetui su d-ru Basanavičium prieky.

NAUJI MOKESNIAI

Vilniaus valdžia nutarė apdėti mokesniais arklius, mulus, asilus, bulius, jaučius ir karves.

LIETUVOS MUITO PAJAMOS.

1924 m. siekia 36,377,500 lt. Nuo išvežamų prekių įplaukė maito 6,704,300 lt., nuo įvežamų — 29,673,200 lt. Be to sandėlių ir kanceliarijos rinkliavos ir pabaudų pajamos siekė 6,308,500 lt.

SKRIAUDŽIA MOKINIUS.

Dotnavos žem. Uk. Technikumą apeidžia keliolika mokinių, nes žem. Uk. Min. kun. Krupavičius atėmė anksčiau išduodamas stipendijas. Keli mokiniai ketvirto kurso taipgi esą priversti skirtis su mokslo, nors ir galas mokslo artinasi.

DVARŲ IR KAIMŲ PARCELIAVIMAS.

Šiemet numatyta iš parceliuoti 120 dvarų ir išskirstyti viensėdžiams 60 kaimų. Parceliavimui paskirtas žemės plotas siekia 150,000 ha.

EMIGRACIJA.

Sausio mėn. iš Lietuvos emigravo Argentinon 121 lietuvis ir 15 žydų. Afrikon — 63 žydai; Kanadon, — 4 liet. ir 1 žydas; Palestionon — 124 žydai; Urugujon — 2 liet. ir 11 žydų; Brazilijon — 2 žydai. Iš viso per mėnesį emigravo 336 žmonės.

SVETIMŠALIAI KAUNE.

Kovo 1 d. Kaune ir apskrityje buvo 3,688 svetimšaliai, iš jų daugiausia juoda-darbių ir amatininkų.

LAIVŲ JUDEJIMAS KLAIPĖDOS UOSTE.

Vasario mėn. į uostą įplaukė 45 laivai 54,512 kub. metrų įtalpos, o išplaukė 49 laiv. 55,619 kub. mtr. įtalpos. Atplaukė daugiausia laivų iš Vokietijos ir Švedijos, išplaukė į Vokietiją ir Latviją. Žiemos laiku toks judėjimas laikomas uoste gana dideliu.

SUSISIEKIMAS TELEGRAFU.

Statistikos duomenimis, 1924 m. vidaus telegrafo korespondencija atrodė taip: pasiųsta 256,265 telegramos 2,810,945 žodžių ir gauta už jas įplaukų 759,273 lt. 65 ct. Į užsienį pasiųsta 138,324 privatinės ir tarnybos telegramos 1,804,255 žodžių. Gauta pajamų 859,907 lt. 42 ct. Iš užsienio gauta 140,292 tarnyb. akušerių, 130 gailingų ir priv. telegramos 1,844,426 žodžių.

BIAURI ŽMOGŽUDYSTĖ

Kad ir nedidelėje Lietuvoje, kuri yra apglobta katalikybės skvernu ir „bedievybei“ neleidžiama nei pakrutėti, vienok atsitinkanti baisy dalykų, kokių rėtai kur galima užtikti. Vadinasi krikščionybė jau nėra tokiu dideliu doros ir žmoniškumo pagrindu, kaip musų kunigai tai mėgina perstatyti. Žemiau perspausdiname iš „Liet. Žinių“ tokio baisaus atsitikimo aprašymą, kad net visa žmogaus prigimtis sudreba prieš tokią baurią žmogžudystę. Ir kaip galima, kad-toki dalykai dedasi musų Lietuvoje, kuri skaitoma katalikiškiausia valstybė pasaulyje. Štai tas baisus atsitikimas:

SUIMTA PLĖSIKŲ GAUJA.

Kovo 25 d. Rumšišky suimta pragarsėję Kauno apylinkėse plėšikai Stukas, Staniulis ir Tamošius. Jie apiplėšė banką Šančiuose (Kauno priemiestis) ir padarė visą eilę svarbių prašingimų. Už jų sugavimą buvo paskirta po 1,500 lt. dovanų už kiekvieną. Tą dieną apie 7 val. vakaro 156-to burio šaulys kandidatas pranešė burio vadui ir III policijos nuovados viršininko padėjėjui Rumšišky, kad miestelyje atsirodė kokie tai trys įtariamieji asmenys. Policininkas su burio vadu priėjo prie tų asmenų ir pareikalavo parodyti dokumentus. Jų buvo du. Jie abu šovė į policininką ir sužeidė jam mas. Jau buvę prietema. Šauduktė pamačius du vyrus iš su lazdoms atsivejant ir policininko ginklą, ėmė pranešus tėvui. Tėvas pajuos vytis, šaukdamas žmogdaves dukterei pinigų ir nes pagalbon. Plėšikai atpataręs bėgt. Duktė nubėsisaudydami išbėgo iš miesgus, o tuodu vyrai, vietoj dviejų savo draugų, bėgo 20 centų, keikdami eję namon. Neregio duktė pabėgė ir priėjus gyventoją, plėšikus. Jį pažino ir susiprasčius į nakynę ir su gyventojų duktere atsigulus vienoj lovoj kamaronje. Neuzilgo parėję vyrai ir keikdami skundėsi nepasisekimu, kad senį užmušė, pinigų neradę ir lyg matę, kad kokią tai mergyčią kad pabėgus ir turbut bus pinigų nunešus. To gyventojų gospadinė patarus, kad, kad likę nesuimti plėšikai girdi čia atėjus kokia tai mergaitė ir apsinakvojus. Tą mergaitę per sienos plytvažiavo. Grįžtant 6 kilometre staigiam pasisukime, nespėjęs pasisukti automosirėdžius (buvo atsigulus) progai atsitikus, pabėgo. Užmušta 3 ir sužeista 2 plėšikai įlindę į kamara ir patamsėj nudėję gulinčią („Trimitas“)

MEDICINOS PERSONALO SKAIČIUS.

Sausio 1 d. buvo įregistruota Lietuvoje 448 gydytojai. 247 dantų gydytojai ir dantistai, 308 felčeriai, 4,234, iš jų 457 muriniai ir 18 felč. — akušerės, 219

mergaitę ir beieškodami pinigų kaip baisiai persigandę, kai pamatė savo dukterį kraujuose papludusią negyvą. Pabėgusioji mergaitė, ryto sulaukus pranešus policijai ir baisaus atsitikimo kaltininkai tapę suimti ir sukišti (sako — Vilkaiviško) kalėjiman.

Kiek ši žinia teisinga — nesimu tvirtinti. Toliau paaiškės, bet jeigu tai tikrai taip bus įvykę, tai iš tikrųjų bausis atsitikimas. Pagyvensime — pamatysime. Girdaitis.

SUIMTA PLĖSIKŲ GAUJA.

Kovo 25 d. Rumšišky suimta pragarsėję Kauno apylinkėse plėšikai Stukas, Staniulis ir Tamošius. Jie apiplėšė banką Šančiuose (Kauno priemiestis) ir padarė visą eilę svarbių prašingimų. Už jų sugavimą buvo paskirta po 1,500 lt. dovanų už kiekvieną. Tą dieną apie 7 val. vakaro 156-to burio šaulys kandidatas pranešė burio vadui ir III policijos nuovados viršininko padėjėjui Rumšišky, kad miestelyje atsirodė kokie tai trys įtariamieji asmenys. Policininkas su burio vadu priėjo prie tų asmenų ir pareikalavo parodyti dokumentus. Jų buvo du. Jie abu šovė į policininką ir sužeidė jam mas. Jau buvę prietema. Šauduktė pamačius du vyrus iš su lazdoms atsivejant ir policininko ginklą, ėmė pranešus tėvui. Tėvas pajuos vytis, šaukdamas žmogdaves dukterei pinigų ir nes pagalbon. Plėšikai atpataręs bėgt. Duktė nubėsisaudydami išbėgo iš miesgus, o tuodu vyrai, vietoj dviejų savo draugų, bėgo 20 centų, keikdami eję namon. Neregio duktė pabėgė ir priėjus gyventoją, plėšikus. Jį pažino ir susiprasčius į nakynę ir su gyventojų duktere atsigulus vienoj lovoj kamaronje. Neuzilgo parėję vyrai ir keikdami skundėsi nepasisekimu, kad senį užmušė, pinigų neradę ir lyg matę, kad kokią tai mergyčią kad pabėgus ir turbut bus pinigų nunešus. To gyventojų gospadinė patarus, kad, kad likę nesuimti plėšikai girdi čia atėjus kokia tai mergaitė ir apsinakvojus. Tą mergaitę per sienos plytvažiavo. Grįžtant 6 kilometre staigiam pasisukime, nespėjęs pasisukti automosirėdžius (buvo atsigulus) progai atsitikus, pabėgo. Užmušta 3 ir sužeista 2 plėšikai įlindę į kamara ir patamsėj nudėję gulinčią („Trimitas“)

TROBĖSIŲ SKAIČIUS KAUNE.

Praėjusių metų gale Kaune buvo 5,417 gyvenamųjų namų, iš kurių 1,246 muriniai ir 4,171 mediniai. Negyvenamųjų trobėsių buvo 4,234, iš jų 457 muriniai ir 3,777 med.

TEVYNĖ

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

307 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynei“ turi būti siunčiami Redakcijos vardu ir turi būti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamas raštas Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuos. Netinkami spaudai smulkių raštai—korespondencijos, eilės, žanrai ir t. t., naikinama ir autoriams negažinama, jei nėra pridėta pašto ženklų jų sugražinimui.

VERGIŠKAS NUOLANKUMAS.

Skandensio smugio jokiai tautai ir valstybei niekas negali suteikti, koki smugį suteikė katalikiškai Lietuvai Vatikanas, padarydamas konkordata su Lenkija. Ir šito konkordato daviniai jau pradeda reikštis: pereikam „Tėvyneš“ numerį įdėjome žinutę iš Lietuvos laikraščių, kurioje pranešama, kad Seinuose ir apylinkėse Varšavos patriotai jau daro žygius panaikinimui net bažnyčiose lietuviškoms pamaldoms ir pamokslams. Jei tas jau daroma dabar, kuomet minimas Lenkijos-Vatikano konkordatas dar nėra piliu juridiniu aktu (dar nebuvo ratifikuotas Lenkijos seimo ir popiežiaus), tai kas bus tuomet, kai šis smurto dokumentas įeis pilnon galėn ir kai Varšavos avanturistai piliu įsismagys pasmaugti lietuvių kalbą net bažnyčiose?

Kuomet pasklido žinios, kad šis Vatikano smurto politikos dokumentas yra jau įvykusių faktų, sąmoningoji lietuvių tautos dalis šoko reikšti savo protesto balsą ir reikalauti Vatikano, kad jis atitaisytų tą savo lenkišką žygi prieš Lietuvą. Bet klerikalinių valdonų diriguojami policijos vadai pagrąsino pirštu ir liaudies protesto balsas nutilo... Vadinasi, šiukštu, nedrįskite protestuoti prieš šventąjį Vatikaną, iki jis visą Lietuvą nepriskirs Varšavai!.

Patys-gi Lietuvos valdonai iki šiol nieko nepadarė Varšavos seimas jau ratifikavo tą smurto aktą ir nėra mažiausios abejonės, kad jį ratifikuos ir popiežius. Tuo tarpu Lietuvoje ramu, tylu — laukia kokias malones parvėz iš Vatikano ir ten nuvykę kunigai Purickis ir Šaulys. Lietuvos vyriausybė buvo žadėjusi, net tokį „baisų žygi“ padaryti, kaip pasiūtį Vatikaniui „griežtą protesto notą“ ir esą atstiatydins Lietuvos atstovas Vatikane p. Macevičius. Ar matot kokius „baisius žygius“ Lietuvos valdžia buvo pasiryžusi padaryti prieš Vatikano lenkiškąją politiką? Bet iki šiol neteko sužinoti ar klerikaliniai Lietuvos valdonai nors tiek padarė, kas leidžiama daryti ir žemiausiam vergui prieš savo visagalį poną. Greičiausiai ir iš tos „griežtos protesto notos“ išeis tik „griešna Lietuvai nota“. Jezuitas Zecchini ir po šiai dienai sėdi sau ramiai Kaune policijos saugojamas ir juokiasi iš lietuvių tautos

skriaudų... Leista visuomenėi puse lupų sušukti — sušuko žemiausio vergo desperatiškai maldaujančiu balsu ir klerikaline spauda ir tuomi viskas pasibaigė. Dabar bus rengiama dirva, kad galutinai įkišus Lietuvą Vatikano vergijon Lietuvos klerikalinių valdonų ruošiamu konkordatu su Vatikanu.

Žinant mūsų klerikalų vergišką nuolankumą Vatikano politikai daugiau ir tikėtis iš jų nebuvo galima. Juk nei negalima nužemintiems vergams imtis griežtų priemonių prieš savo viešpačius, kad apgynus savo tautos ir valstybės garbę ir interesus. Net pačiame Seime klerikaliniai atstovai pasirodė lenkiškesni ir už lenkų atstovus, kuomet ėjo balsavimas Lenkijos konkordato klausimu. Mat valstiečiai liaudininkai buvo įteikę skubotą interpellaciją ministriui pirminkui, kad jis paaiškintų Seimui valdžios nusistatymą šituo Vatikano smurto politikos dokumentu ir kad pasakytų kokių žygių mano imtis Lietuvos vyriausybė, kad apgynus Lietuvos garbę ir jos interesus. Nors šios interpellacijos skubotumas priimtas, vienok dalis klerikalų atstovų balsavo prieš ir vėliaus klerikalų balsais interpellacija atmeta. Šią interpellaciją balsuojant jau net lenkų atstovai susilaikė nuo balsavimo abiem klausimais, kuomet lietuvių klerikaliniai atstovai drąsiai balsavo prieš interpellaciją. Vadinasi, nereikia „bedieviškiems“ Seimo atstovams nei žinoti, ką klerikalinė valdžia mano daryti šituo reikšmingu Lietuvai įvykiu. Akyvaizdoje šito fakto vienatinė išvada tegalima padaryti: klerikaliniai valdonai nemanė nieko daryti prieš savo visagalį valdoną Vatikaną ir neturėdami nieko konkrečio Seimui pranešti, atmetė minimą interpellaciją. Nėra jokių kitų motyvų pateisinimui klerikalų baimės dėl tos interpellacijos.

Jei prie šito pridėsim dar tą faktą, kad klerikaline spauda atsisako talpinti liaudies išneštas protesto rezolucijas prieš šitą Vatikano lenkišką žygi linkui Lietuvos, tai ir gauname aiškų vaizdą, kad klerikaliniai Lietuvos valdonai nemanė ir nemano bent kokius rimtesnius žingsnius daryti šituo reikšmingu Lietuvai įvykiu, kad tuo budu parodžius pasauliui ant kiek Lietuvai yra brangūs Vilnius. Kai kas mano, kad šituo Vatikano lenkišku žygiu prieš Lietuvą verta tik nusijuokti, nes esą joks jokios nusveriančios reikšmės neturi. Gaile, bet mes negalime pilnai sutikti su tokiomis išvadomis. Tiesa, Vatikano žygiai neturi nusveriamos reikšmės pasaulio politikos arenoje, tačiau šitas Vatikano žygis Vilniaus klausimu turi gana svarbią moralę reikšmę Lietuvai ir apie tai teks pakalbėti kitu kartu.

Ant galo norime priminti dar tai, kad lietuvių tautos sąmoningajai daliai negali

ma sutikti su tokiu Lietuvos valdonų nusistatymu, kad daugiau nieko nelieka kaip tik nusilenkti šitai lenkiškai Vatikano politikai. Jei klerikalai negalinti Lietuvos garbės ir interesus prieš savo viešpačius užmačias, tai jie gali lenkti savo „mizernas“ galvas prieš Vatikano ponus, bet tuomet jie negali būti Lietuvos valdonais. Viso kultūringo pasaulio valstybių valdžios pasitraukia šalin, kuomet susideda tokios sąlygos, kad valdžia negali ginti valstybės garbės ar interesus. Tuomet užleidžiama vieta tokiems žmonėms, kurių jokios sąlygos nevaržo ir jie gali laisvai ginti valstybės reikalus. Bet tikėtis šitokio visam kultūringam pasauliui praktikuojamo žygio iš klerikalinių Lietuvos val-

PERŽVALGA

Anglai Verčia Lietuvą Taisinti su Lenkija.

„Kl. Žinios“ praneša, kad Klaipėdos Krašto misko pramonininkams tulos anglų finansinės grupės susiaurino arba atsakė kreditus ir nebesutinka teikti naujų misko pramonei paskolų. Ir tas įvykis štai delko:

„Ypatingą rolę čia lošia ir tuos anglų valstybinės įstaigos, darydamas spaudimą Lietuvą, kad šioji greičiau susitartų ir susitaikintų su Lenkija. Kuomet Lietuva tai bus padariusi, anglai duosią kreditų kiek tik mūsų pramonei busią reikalinga. Tuo tarpu eina derybos su angliais dėl kreditų pratęsimo.

„Atvykus į Klaipėdą Tautų Sąjungos paskirtam Uosto Direkcijos nariui p. Kjelstrupui numatoma dar tolimesnės taisyklės derybos. Iš viso ko galima spręsti, kad p. Kjelstrupui pavesta misija vykinti Lietuvos Lenkijos susitaikinimą ekonominiiais klausimais.“

Matomai, anglai šitą spaudimą į Lietuvą daro delto, kad jiems nėra palankių sąlygų plukdyti Nemunu jų nupirktus iš Varšavos grobuonių Lietuvos miškų medžius. Aišku, kad lenkai nesutinka leisti tuos medžius plukdyti iš Lietuvos miškų tol, kol anglai neprivers Lietuvą nusileisti Lenkijai del užprobtų Lietuvos žemių su sostine Vilniumi. Todel anglai deli savo kapitalistų interesų ir verčia Lietuvą taikintis su Lenkija.

„Bet ir Lietuvos klerikaliniai federantai tokį patį triukšmą kelia deli negalėjimo plukdyti Nemunu tų iš Lietuvos miškų pavogtų medžių. Mat federantai turi koncesijų tų medžių plukdymui per Lietuvos teritoriją, iš ko tikisi gerokai pasipelninti. Artima ateitis parodys kaip šituo reikalu pasielgs Lietuvos valdonai: ar jie pasiduos savų federantų ir anglų spaudimui ir išsižadės Vilniaus, ar pastatys pirmoje vietoje Lietuvos valstybinius reikalus? Bet greičiausiai nedrįs pildyti savųjų ir anglų gaudrašių reikalavimų.“

Juokiasi iš Lenkiškų Gaidukų.

Pradėjus šukaut Varšavos militaristiniams gaidukams apie jų „galingą armiją“, apie tvirtą pasiryžimą kariauti prieš visus savo kaimynus ir net prieš visą pasaulį, jei būtų bandoma nors vienas coils ju

donų yra tolygu, ką laukti saulės iš vakarų tekant.

Vienok lietuvių tauta negali nurimti vien delto, kad klerikalai negali priešintis savo viešpačiams iš Vatikano. Reikia pasauliui parodyti, kad Vilnius yra neatskiriama Lietuvos dalis ir kad lietuvių tauta nenurims tol, kol nesuplevėsuos ant Gedimino kalno Lietuvos trispalvė vėliava. Ir tai Lietuvos žmonės parodys tik tuomet, kai išgūis iš Lietuvos visą Vatikano politiką su visais jo jezuitais ir kitais skudurais. Lietuva neatidėliojant turi pertraukti visokius ryšius su Vatikanu ir tik tuomet pasaulis suprast, kaip brangūs yra Vilnius lietuviams ir kad lietuvių nejuokais yra pasiryžę atkovoti savo sostinę iš Varšavos plėšikų nagų.

teritorijos“ atimti, visas pasaulis pasileido juokais ir pradėjo pirštais badyti Varšavos komedijantus. Jau net tokis širdingas Lenkijos užtarėjas, kaip „New York Times“, ir tai pa juokta lenkus savo editoriale net štai koku budu:

„Lenkijos karo ministeris (gen. Sikorskis) atvyko į Paryžių kvėpuodamas ugnimi ir kalbėdamas apie pasėjimą milijono smako dantų kasmet. Tai yra senas sukavimas, kad pirmiau tauta bekovodama žus, negu atiduos colį savo teritorijos. Dalinai šitas šauksmas pakeltas delto, kad užtikrinus prancuzus, jog lenkai atjaučia reikalingumą įgyvendinti Versalės sutartį. Taipgi tuo budu manoma palaikyti ir pačių lenkų sentimentas namieje. Vienok pašalinams žmonėms išrodo šitas lenkų šauksmas panašus į Adele, atsidurusių stebuklų žemėje, kur ji pradėjo šaukti pirmą, negu buvo sužeista. Niekas dabar Lenkijai negrūmoja karu... Šitoki Lenkijos karo ministerio aiškūs žodžiai greičiausiai suteiks tokio įspūdžio, kad Lenkija norinti gyventi tik ugnies ir kardo pagalba... Iki aiškaus pavojiaus karo, pačios Lenkijos interesų naudai lenkai privalo dirbti ramiai ir sustartina savo valstybės sunkėnbių palengvinimui, o ne atsiremti vien senu militaristiniu pagrindu, rengiant milžinišką armiją ir besigiriant savo pasiryžimu kariauti.“

Jau jei net Lenkijos širdingi prieteliai yra priversti šitaip atsiliepti apie Varšavos militaristinių gaidukų šukavimus jų „galingumu“ ir pasiryžimu kariauti, tai galima aiškiai suprasti, kaip „visas kultūringas pasaulis žiuri į jų tuos striksėjimus su savo surudijusiu kalaviju. Matyt neveltui yra susidaręs tas išmintingas priežotis: Kvailą ir hažnyčioje muža.“

Geras Sumanymas.

Chicagiečiai lietuvių išklė gerą sumanymą ir jau kelis kartus tai apkalbėjo „Varpo“ skiltyse. Tuo sumanymu yra teikimas medžiaginės pagalbos klerikalų persekiojamam D-ruui J. Šliupui ir jo darbams Lietuvoje. Paskutiniam „Varpo“ num. tarpe kitko sakoma: „Bet jei norima, kad darbas sektųsi reikia imtis darbo ne pripuolamu budu, upui užėjus, o sistematingai, sudarytu tam tikru planu. Gi

ŽMONIŲ SVEIKATA
Šį skyrių veda DR. S. BIEŽIS, 2201 W. 22-nd St., Chicago, Ill.
Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

NEREIKALINGA BAIMĖ. Rašo Dr. S. Biežis.

Šiame amžiuje kiekvieno gyvenimas pusėtina komplikuotas. Ypač tose šalyse, kame pramonė aukštai išvystyta. Ten randame apšėiai įvairios kompeticijos. Tas daro gyvenimą labiau suvaržytu, labiau dirbtinu. Mat reikia daugiau mąstyti, galvoti, rupintis, kad padarius gyvenimas arba daugiau pelno, kitam už akių užbėgant. Tai visus verčia rupintis, graužtis ir tula is atsitikimais net protiniai kankintis.

Rupintis reikia buti protiniai susijudinusiam arba kitais žodžiais sakant, turėti protinį bėdą. Mes visi rupinamės mažiau ar daugiau. Nuolatinė rupestis vargina, silpnina žmogų ir galų gale veda prie visos eilės protinių ir fizinių pairimų. Ilgainiui nuolačiai besirupinantis asmuo lieka paliegėlis visais žvilgsniais. Jam niekas nemalonu, jis niekur neranda jokio idomumo, ir jis pats nebegali nieko naudingo dirbti, o tik vis bėdavoja, skundžiasi, dejuoja visiems apie savo išsvajotas bėdas, vargus. Pagaliau tokis asmuo tampa visai be naudos draugijai ir sau. O tai visas tas parėjo iš didelės rupesties.

Apie ką ir delko mes rupinamės? Visus dalykus, apie kuriuos mes rupinamės, nėra galimybės išskaitliuoti. Bendrai sakant, mes rupinamės arba apie didelius, svarbius dalykus arba visai apie menkniekius. Dideli darbai reikalauja rimto susidomėjimo, apsvarstymo, kad tinkamai juos nudirbus. Tačiau tai nereikalinga be rupesties rupintis. Gi maži dalykėliai visai neverti ne mažiausio susirupinimo.

Sakysime, žmogus rengiasi užimti svarbų bei atsakomąją darbą. Daugelis daro šitaip: Pirm pradėsiant darbą jis per dienų dienas galvoja, rupinasi ar jis pajėgs jį reikiamai atlikti. Taipgi nuėjes lovon miegoti vis jam galvoje tas darbas tovi. Vietoj miegoti, pailsėti jis per valandas rupinasi, graužiasi, kankinasi ir rytą kialiiasi veik be jokio pailsio. Neturėjęs tinkamo pailsio, jis turi darbą pradėti budamas suvargęs, be energijos. Budamas tokio padėty jo protas ir kumas nedirba ir negali dirbti kaip reikia. Tą svarbųjį darbą jis visai prastai nudirba. Iš pat pradžios sutinka didelį nepasisekimą, kuris jį dar labiau suerzina. Čia rupestiui jau nebėra galo. Nuo šio laiko jis tampa

maža bus Šliupui parama, jei vienas kitas pasiųs jam \$2.00 prenumeratos. Tai bus šiočia tokia pagalba, bet ji vargiai pastumės Šliupo daromą darbą tiek pirmyn, kad būtų žymu.

„Jei mes norime d-ruui Šliupui ir jo darbui Lietuvoje padėti, turime įsteigti Šliupo Fondą, o kad tas Fondas augtų, turime turėti nuolatinį komitetą, kuris tuomi rupintųsi.“

Apie atskiro fondo steigimą ir budą paramos sudarymui galima įvairių nuomonų turėti ir įvairiai tas reikalas aiškinti. Tačiau pats teikimas paramos D-ruui Šliupui ir jo darbams yra rimtas sumanymas ir apie tai dviejų nuomonų buti negali. Reikalinga paremti D-ras Šliupą jau ne vien delto, kad jis yra užsitarnavęs lietuvių tautos budintojas ir Amerikos lietuvių gyvenime žymiasis vaidmenį suvaidinęs, bet dar ir delto, kad jis dirba svarbų Lietuvos žmonių kultūrinimo darbą ir veda juos prie laisvo, savistovaus protavimo — auklėja sąmoningus Lietuvai piliečius. Amerikos lietuvių pažangiajai spaudai nevertėtų užmesti šito pakelto klausimo ir jis reiktų kuogreičiausiai įkurnyti gyveniman.

Klerikalų Laikraštis Patrauktas Teisman.

„Keleivis“ praneša, kad jam teko girdėti, jog kunigas Šleijei vienas kitas pasiųs jam \$2.00 prenumeratos. Tai bus šiočia tokia pagalba, bet ji vargiai pastumės Šliupo daromą darbą tiek pirmyn, kad būtų žymu. „Jei mes norime d-ruui Šliupui ir jo darbui Lietuvoje padėti, turime įsteigti Šliupo Fondą, o kad tas Fondas augtų, turime turėti nuolatinį komitetą, kuris tuomi rupintųsi.“ Apie atskiro fondo steigimą ir budą paramos sudarymui galima įvairių nuomonų turėti ir įvairiai tas reikalas aiškinti. Tačiau pats teikimas paramos D-ruui Šliupui ir jo darbams yra rimtas sumanymas ir apie tai dviejų nuomonų buti negali. Reikalinga paremti D-ras Šliupą jau ne vien delto, kad jis yra užsitarnavęs lietuvių tautos budintojas ir Amerikos lietuvių gyvenime žymiasis vaidmenį suvaidinęs, bet dar ir delto, kad jis dirba svarbų Lietuvos žmonių kultūrinimo darbą ir veda juos prie laisvo, savistovaus protavimo — auklėja sąmoningus Lietuvai piliečius. Amerikos lietuvių pažangiajai spaudai nevertėtų užmesti šito pakelto klausimo ir jis reiktų kuogreičiausiai įkurnyti gyveniman.

pinas paliegėlis protiškai ir fiziškai. Tai prie ko privedė bereikalingas susirupinimas. Jeigu tas pats asmuo būtų daręs kitaip, iškalno žinodamas rupesties žalingumą, tai jis būtų galėjęs jaustis laimingu. Jeigu jis išėikvotą energiją pragaištingam besirupinimui būtų ją taupęs geresnim atlikimui savo darbo, tai be mažiausios abejonės būtų turėjęs nepalyginamai geresnes pasekmes. Rupestis yra nenaudingas energijos eikvojimas.

Reikia pasakyti, kad mes daugiausia rupinamės mažutėliais niekniekiais, kurie neturi nė mažiausios reikšmės. Šiame skyriuje randame moterų daugiausia, nors ir daugel vyrų nėra liuosi nuo to. Sakysime, šeimninkei pietus nevisai pasisekė išvirtti kaip ji norėjo. Čia ji baisiausiai pyksta, graužiasi, rupinasi, kas čia dabar bus. Iš šalies žiurint manytum, kad tai dalykas gyvybės ir mirties. Tokie ir panašūs dalykėliai yra mažmožiai, kuriems visai neišsimoka energijos eikvoti, nervus erzinti ir abelnai kuną silpninti. Tušias rupinimasis dalykų padėties nė kiek nepakeičia: nė juos pagerina, nė pablogina. O tuo tarpu tas visas nervų sistemos normaliam veikimui didžiai kenkia.

Dar randame triačių rušį žmonių per daug besirupinančių savimi. Tai tie, kurių mintis visada nukreipta į jų sveikatos stovį. Jie visada įsivaizduoja sergą kokia nors liga. Jiems tai širdis perdaug tankiai muša, tai visai sustoja mušus; tai vienu, tai kitur suskausta. Žiurėk jie vieną dieną turi kepenas sugedusias, o kitą — inkstai puva. Už dienos, kitos pamiršę kepenas ir inkstus, jau serga džiova ar kraujo apnuodinimu. Vis kas kartas naujos ligos pas juos pasirodo, senasias pamiršę. Tomis išsvajotomis ligomis didžiai susirupinę: negali miegoti kaip reikia, apetitas sumenkėja, energijos stoka, niekas juos neįdomauja. Vaikščioja pas daktarus kaip elgetos kalėdodami ir vis nesuranda „gero“ daktaro. Mat jiems pasakoma, kad tai nėra jokios ligos, kad tik reikia liautis besirupinus, užmiršti tas visas nesąmones ir visos ligos pranyks. Pas daktarus neradę pagalbos išsigydymui nuo nesamų ligų, jie bando paguodos rasti pas savo draugus — pažįstamus. Prie pirmos progos tokie išsivajoti ligonys skundžiasi, dejuoja kaip jie daug serga, kokias didelias ligas turi, kiek skausmų turi kentėti, buvę pas visokius daktarus, visokiųjų vaistų gėrę, ir dėka vaistams dar šiaip taip gyvybę palaiko, o pilnai išgydyti betgi niekas negali. Šitokie žmonės visada panūre, susiraukę, surugę, jie niekada nesugriešys nusišypšodami. Tokių žmonių niekas nemyli, visi šalinasi nuo jų.

(Daugiau bus).

kriminalisto suole. Kokia blaury ir šliškiti ta klerikaline spauda!

Klerikalų Bėdos.

„Liet. Žinios“ praneša, kad Lietuvos klerikalų oficiozas „Rytas“ susirgęs „pinigine slōga“ ir kelias dienas nebeišėjęs. Mat nebuvo užmokėta „Raidės“ spaustuvei už spausdinimą šito laikraščio ir todėl darbininkai atsakė toliau jį statyti. Vadinasi, klerikalų stiprybė jau nėra tokia baisi, jei jie negali net vienintėlio savo dienraščio „be bėdų“ išliakyti. Juk klerikalų organui nereikia mokėti komendantų ir apskričių viršininkų užledamų pabaudų — jis gali plepėti ką nori ir nuo to liuosas. Jis taipgi ir nuo cenzoriaus „galingos“ rankos laisvas ir apart to, dar ir valdžia jį aprupina gerai apmokamais skelbimais. Bet kai tik užtruko Amerikos lietuvių katalikų doleriai plaukė į bedugnę Tautos Fondą, tai Lietuvos klerikalai ir susirgo „pinigine slōga“. Todel nenustabu, kad pradėjo vienas paskui kitą plaukti į Ameriką Lietuvos klerikalų kolektorai. Bet vargiai jiems pavyks pripildyti bedugnę Tautos Fondą gerasirdžių katalikų doleriais. Mat ir pajimą korespondento parašytos žinutės, gali tik toki laikraščiai, kurie jokio žmoniškumo taisyklių nepažįsta ir kurių redaktoriai patys nori atsisėsti

Domas Klausitis.

Iš "Krikščioniškosios" Politikos Laktų

(Tąsa)

Delfo nėra ko per daug stebėtis, kad generolo Želigovskio armija smurto keliu užėmė Vilniaus kraštą, galima sakyti Prancuzams diktuojant, Prancuzijos ginklais. (Mums čia nesvarbu įrodyti iš kur buvo gavusi Želigovskio kariuomenė prancuziškojo tipo ginklų: ar motų, kudkosvydžių, šautuvų ir tt. ir tt. — pirkusi ar šiaip gavusi iš Prancuzijos, svarbu tik konstatuoti faktas, kad Vilnių ir jo teritoriją lenkai pagrobė iš Lietuvos prancuzų ginklų pagalba). Tat aišku, kad Lenkijos reikalai Lietuvos rytuose Prancuzijos ypač buvo remiami. Prancuzija mieliau norėjo pavesti Lietuvą Lenkijos globai, ne kaip pripažinti ją nepriklausoma valstybe. Šią Prancuzijos politiką rėmė ir kaikurios kitos Santarvės valstybės. Lietuva savo šalininkų maža turėjo, maža kas gyvai prijautė Lietuvos nepriklausomybės idėjai. Antra vertus, Europos Didžiojo Karo gaisrui užgesus ir naujai šmėklai gręšiant sunaikinti stiprias valstybes. Santarvė turėjo daug svarbių politikos klausimų išrišti, ir tų aplinkybių dėlei Lietuvos — tikriai sakant Vilniaus klausimas negalėjo būti tinkamai išrištas, ypač Lietuvos naudai. Bet šiaip ar taip sakant Vilniaus klausimas buvo vedamas ta kryptimi, kad ilgiausiu laiku jo neišrišus, laukiant tam atitinkamos progos. Mat, gal ir bijota istorijos pasmerkimo iškart neteisings Vilniaus kraštą lenkams atidavus. Delfo reikėjo Lietuvą galutinai klampynėn su Lenkija įvesti, o tuomet rankas nusimazgojus tarti pasauliui, jog nekalti esame lietuvių tautos pradžymui!

Va, kame gludi Vilniaus kabala! Politikos šmugelis dažnai galingas valstybes pražudo. Tam istorija mums daug pavyzdžių duoda. Vilniaus ginčo istorija mus tvirtai įtikino, kad politikos šmugelio norėta Lietuvą suderuoti su Lenkija, taisybais, kad lietuvių tautą padariusi lenkų imperialistiniams siekimams. Ši idėja ir pagimdė garsųjį Hymanso projektą. Esant tokiai pasaulinė politikos situacijai Lietuvos diplomatams iš pat pradžių reikėjo stoti į tinkamą politikos kelią, neiškrypstant iš jo nė vienu valandėlei. Tuomet pasaulis iš karto būtų supratęs lietuvių tautos šventuosius siekimus — tapti nepriklausomais ir taikiai gyventi, keliant aukščiausio laipsnio kultūrą savo krašte. Ir ištikrųjų jokios lenkų pastangos nebutų galėję pakenkti Lietuvos interesams. Vadinasi, tarptautinėje politikos arenoje visada reikėjo vesti grynai lietuvišką politiką, visuomet aiškiai pasisakyti ko

reikalauja sau lietuvių tauta. Žodžiu sakant, Lietuvos diplomatai turėjo būti savo šalies tikri sunys, o ne popieriniais papuošalais. Taigi nelemtasai bezdžiūnavimas, kitaip sakant „didžiausio palankumo principo“ ieškojimas išeities įvairioms politinėms kombinacijoms, Lietuvą įvedė neišbredamon klampynėn. Tik, deja, „krikščioniškosios“ politikos vykintojams dar pošiai dienai tebėra nesuprasta, kad Lietuvos politika vedama klaidingą keliu; jie „tebeatstovauja“ tautos reikalus, kaip atstovavus...

Lenkai, gana gerai išidėmėjo tą Lietuvos diplomatų ydą. Iš tos ydos jie numatė tam tikrą politinę perspektyvą ir sistematiškai savo užsibriežtus tikslus vykdinė. Todel ir nepriėmė daug stebėtis tomis lyg netikėtomis politinėmis apytovomis, kurios amžius ugdytos, pagaliau lenkų buvo sugabiai iškeltos pasaulio švieson rišant Vilniaus klausimą. Pažįstančiam šiek tiek lenkų budą, jų senas „tradicijas“ ir tikrai stebėtina „karžygiškumą“, kuriuo pasireiškia gal visos laukinės tautos, tenka, vis delfo, kai kada ir stebėtis, kad lenkai tenkinos tokia federacija su Lietuva, kurią pirmo Lenkijai p. Hymansas. Ką kitą matome iš lenkų visuomenės atstovų „Odrodzenie“ pareiškimo. Čia tai reikalaujama „tvirtos“ federacijos.

Lietuvių visuomenės, tariant politinių organizacijų atstovai, savo „sveiku žingsniu“ per daug toli nužengę derybose su „Odrodzenie“ atstovais. Kai kur net Hymanso projektas perviršyta, pavyzdžiui pareiškimo II-je daly p. d. Taip pat per toli yra užsimotas lietuvių pareiškimas del priėmimo „Odrodzenie“ pasiulytųjų sienų. Pažymėtąją liniją pripažinus tuo pat padaroma rimtas žygis ankštai federacijai su Lenkija. Kitaip pasakius „Odrodzenie“ sienų priėmimo noromis, nenoromis Lietuva būtų pasidariusi kantoninės sistemos valstybe, kuri Lenkijai, ypač pageidaujama, bent toje prasmėje, kaip lenkai kad yra pasiūle. O toji kalbų „autonomija“ Lietuvoje beabejo būtų pavirtusi Babilonijos bokštu, iš kurio smarkiai būtų kerėjusi baisi neapykanta. Kas liečia teritorinę autonomiją, tai reikia pasakyti, jog yra gražus ir kilnus dalykas teritorijoje, ant popierio, bet nieku būdu praktikoje negyvendoma. Teritorinė apskričių bei valsčių autonomija gyvenimo praktikoje yra daugiau nepakenčiama negu rekomenduotina. Čia didelių išvedžiojimų nereikia. Ganės pasakius, kad teritorinę autonomiją praktiškai nė nustatyti nėra galimas. Pagaliau autonomijai vienetai negali sudaryti tvirtos valstybės.

GYVENIMŲ RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMANTIS.

ISTATYMŲ LAUŽYMAS.

(Tąsa iš pereinamo num.)

Istatymus išleisti plačiųjų minių valdymui ir kad jais visi būtų patenkinti yra sunki užduotis. Kuomet Valstybėje randasi įvairių nuomonių, įvairių religijų ir politinių išitikinimų, tai visiškai negalima įstatymais visų patenkinti. Noroms nenoroms atsiranda valdančioji ir valdomoji dalys visuomenės; bet kuomet šalis tvarkoma demokratybišiais pagrindais, tai ta valdomoji jėga ausideda iš valios didžiosios gyventojų ir valdo mažumą. Tuomet ta mažuma, nors ir nepasitenkinama didžiosios leistas įstatymais, turi kęsti juos, vienok prieš kiekvienos progos lauzo tuos įstatymus, kurių jie nepakenčia. O už tiesioginį laužymą įstatymų baudžiami, tad kiekvienas ieško įvairių priemonių, kad galėtų įstatymus apeiti, jų nepildyti ar peržengti ir palikti nebaustais. Kuomet šitokis dalykas pasireiškia ir miniose pasikartojia, tai jau ne žmonių yra kaltė, bet kaltė paties įstatymo; tik apstokime ant tokių dalykų ir rimtai pastudijuokime, o visuomet atrasime rimtą priežastį įstatymų laužymui pateisinti.

Nors įstatymai ir yra leidžiami ta prasme, kad kas nors juos galėtų laužyti, bet taikykim leisti tokius įstatymus, kad kuomažiausiai reikėtų juos laužyti. Kaip dabar gyvenimas eina, tai nuo kudliko iki senelio nerasime tokio, kuris neperžengtų kokių nors taisyklių ar įstatymų. Kudikis nepildo savo motinos ar tėvo įsakymų, tarnaitė ar tarnas savo pono; dirbtuvių darbininkai, jei ne ką daugiau, tai vagia laiką; sargybinis priima kyšius, nepriverčia pildyti nustatytos tvarkos; viršininkas užrietas nosį su paprastu piliečiu nemandagiai elgiasi; kunigai netiki į tą, ką žmonėms skelbia. Kur tik nesūkreipsi, tai ant kiekvieno žingsnio atrasi laužymą įstatymų.

Ar neverta pasauliui atkreipti ypatingos dėmesį į tikrąją reikšmę tų stambiųjų ir šimtus tukstančių smulkiųjų įstatymų ir persijoti per retą rėtį, kad kuodaugiausiai tų smulkiųjų įstatymų išbyrėtų. Ko mažiau liks tų įstatymų mūsų gyvenime, to mažiau bus laužytojų, mažiau baudų, mažiau nesmagumų. Atsiminkime vieną ytin svarbų gyvenime dalyką, tai kad kiekvienas individualus žmogus turi ir savo teises. Jis turi teisę tvarkyti savo gyvenimą taip, kad būtų kuogeriausiai jam gyventi, nepakenkiant kitų gerovei.

Amerikos Jungtinės Valstijos turi savo generalius įstatymus, kuriais valdosi visa šalis. Apart to, kiekviena valstija turi savo įstatymus ir teises vesti savo naminius reikalus taip, kaip joms atrodo yra tinkamiausia. Pagaliau, net ir miestai ir atskirios jų dalys turi savas teises.

Dabar Amerikoje įėjęs galėn įstatymas bausti svaiginančių gėrymų pardavinėtojus. Šis įstatymas yra kaip tik žmonių gerovei, nes svaiginančių gėrymų vartojimas nuvedė šimtus tukstančių gyvasių į kapus pirm laiko; pasekmių čion aiškinti negalima, nes per siaura vieta. Vienok diduma gyventojų šiandien svaigalus vartoja ir jų gauna. Net patys gamina ir vartoja; vadinasi, laužo įstatymą. Ir netik tie laužo įstatymus, kurie geria ir gamina svaiginančius gėrymus, bet ir tie, kurie pastatyti ant sargybos, kad prižiūrėtų tų įstatymų pildymą. Vienok ir tie geria, ima kyšius ir besąžiningiausiai įstatymus laužo.

New Yorko valstijoje galioja, įstatymas, kad nesugyvenanti pora negali gauti teismo atsisakymo, jeigu nėra įrodoma svetimotystė. Gali smaugtis per dienų dienas; gali kėsintis nuodais ar kokių kitokių būdu nužudyti vienas antrą, gali pasimesti gyventi atskirai, jei nenori netekti gyvybės; gali jų vaikai išaugti ne žmonėmis prie tokių gyvenimo aplinkybių, tai ne skaitoma ganėtinai įrodymais, kurie duotų teisę legaliai persiskirti vyrui su motere, nežinint kad ir abudu padarytų pareiškimą, jog negali ir nenori ilgiau gyventi vienas su kitu. Meilė kito vyro ar kitos moters laikoma didžiausiu prasikaltimu, o kuomet meilė yra skaitoma grynai kiekvieno asmens privačiu dalyku, tai netik kad nevedusieji vyras su mergina slapstosi ir nuo savo ištikimiausių draugų, bet tuo labiau slepiasi vedusieji, kol neturi legalio atsisakymo su nesugyvenamu vyrui ar motere. Na, ir norėdami atsisikirti ir vesti sau mylimą ypatą be diskreditavimo tos savo mylimas ypatos, negali gauti atsisakymo. Tai kad išvengus to ir apėjus įstatymus, čion esama pasiaukojusių įstatymus laužančių ypatų, moterų ir vyrų. Pašaukijus, sakau, delfo, kad tokios ypatos, žinoma už pinigų, parduoda savo vardą, nors toli gražu nėra tokios savo darbais, kokį vardą nuo publikos gauna.

(Daugiau bus)

Lietuvos pasižadėjimas priešininkų kariuomenei. Tuo „įrodymu“ vadovaujantis lenkai galėjo užinti visą Lietuvą, kad „apsaugojus“ Lenkiją nuo „svetimiosios kariuomenės puolimo“. Čia reikia neužmiršti, kad lenkams panašūs „motyvai“ yra ir pat nagus. Žinoma, tokie posmai kas kitą reiškia sutarty, kur abiejų valstybių pasižadėjimai yra duoti. Lygiai mūsų partijų atstovai riebiai pasiūle lenkams visais keliais laisvą priėjimą prie jūros, tuo labiau, kad tuomet Klaipėdos kraštas tebebuvo neišspręstas. Delfo išėjo netakinga kalbėti Klaipėdos krašto gyventojų vardu, neturint tam jokių įgaliaujų.

(Daugiau bus)

TAIKOS PRADŽIA EUROPOJE

(Pagal C. Delesle Burns, iš anglų kalbos — V. Dargvainis).

(Tąsa)

Penkioliktasis amžius buvo proto ir visuomenės betvarkės laikas. Lengva yra atžymėti, kad žmonės tuomet buvo aiškių ir skirtingų dviejų tipų. Vieni — bailūs, nedrąsus, įgašdinti tuo, kad žlunga senosios gyvenimo tradicijos ir kad pasauliui grąšo pavojus. Kiti — gudrus, drąsus, be atodairos, pasiryžę eiti bet kuriuo nauju keliu. Pirmieji paliko daug savo upo ir dvasios to amžiaus bažnyčiose ir paminkluose — čia dažnai matai pirmoje vietoje mirtį; jie paliko dalį savo dvasios tų laikų maldaknygėse ir keistuose pamoksluose. Pastarieji gėi priklauso istorijos progresui, apie kurį minėsime toliau.

III.

RENESANSAS.

Sekąs žmonių santykiavimų žingsnis buvo padarytas pirm, negu Europos žmonės galėjo suprasti, kas atsitiko. Tai buvo permaina pažiūrose į gyvenimą ir pasaulį.

„Dangaus lubos, nukaišytos žvaigždžių, dingo kažkur neišmatuojamoje beribėje, ir buvusioji ligišiol pastovioji žemė, išjudinta iš savo pamatų, pasirodė tikrai atomas visatos begalybėje.“

Ir visgi toje žemėje ir ant tos žemės buvo dalykų, kuriais labiausiai domėjosi šito nesuvaldomojo ir pilno įvykių amžiaus žmonės. Mokslo vyrai pradėjo žiūrėti, kas buvo užu knygų ir, bematant, pastebėjo, kad knygos buvo tikrai imonė paregėti tai, kas užu jų gali būti. Senąsias tradicijas griovė faktas, kad lengva buvo atskirti blogą knygą nuo geros vienu tikta paklausimu, ką kuri jų pasako tau apie pasaulį, kurs yra čia pat, ranka pasiekiamas. Ir štai, prie to viso, susėkta, kad su spaudos pagalba galima dauginti knygų skaičių.

„Viduramžių saulė užsileido už spausdinamosios mašinos!“

Pasaulis už šitą svarbų progreso žingsnį privalo būti dėkingas Reino slėnio vokiečiams. Apie 1400 m. jau buvo vartojamas medžio plytaitės su įraižytomis ant jų paveikslais ir raidėmis atskiriems knygų puslapiams atspausdinti; laike sekantųjų penkiasdešimtų metų kažkas, gal ir keletas žmonių antsyk, išmoko dirbti medžio plytaitės atskirioms raidėms, kad kiekvieną tokią plytaitę galėtum vartoti ketelį kartų. Paskui pradėjo dirbti raides iš metalo, ir prasidėjo tikras spausdinimas knygų. Vienas vyriausiųjų išradėjų buvo Gutenbergas, dirbęs drauge su Fustu ir keliais kitais amatininkais Mainzė 1455 metais. Del tų priežasčių šitie pirmieji spausdintuvinkai persiskyrė ir išsivaikščiojo į įvairius kraštus, išnešiodami tokiu būdu naująjį spaudos meną iš Mainzo į Koloniją (Cologne), Strasburgą, Italiją ir Prancuziją. 1467 metais du vokiečių spausdintuvinkų įrengė spausdintuvę Romoje; 1469 metais jau ir Venecijoje buvo spausdintuvinkų, — vieni jų buvo atėję iš Vokietijos, kiti — iš Prancuzijos. 1468 m. Romoje atspausdintoje knygoje sakoma, kad „Vokietiją reikia amžinai gerbti, kaip šitos dideliai svarbios imonės išradėją“. 1470 m. jau buvo spausdintuvės ir Paryžiuje. 1473 m. tulas anglas William Caxton mokėsi spausdintuvės amato Brugese. 1477 m. Caxton'as apleidė Belgiją ir įrengė spausdintuvę Westminster'yje.

Tokiu būdu „naujas įstabusis menas“ prasiplatino Europoje, spaudos pionieriams keliaujant iš vieno krašto kitan. Žinoma, visi, kas gyveno iš perrašinėjimo knygų, smarkiai priešinosi šitam naujam išradimui, — kaikuriose vietose spausdintuvinkams prisieidavo ir nukentėti. Bet visi matė naudą iš to, kad spausdintos knygos buvo daug geresnės ir pigesnės; ypatingai tai buvo svarbu tuo metu, kai geismas ko nors išmokti ir sužinoti prasiplatino ir už universitetų sienų ir palietė „šiaip jau pasaulinius žmones“. Iš pradžių tos spausdintosios knygos buvo tai

Biblija, latynų klasikai ir kaikurie tradiciniai Viduramžių kuriniai. Mažu-pamažu pradėta spausdinti įvairių keliauninkų pasakojimai, naujos idėjos ir nauji raštai.

Vienas svarbiausiųjų taikos istorijos faktų buvo tai, kad įvairūs amatninkai kraustėsi iš vieno krašto į kitą ir tuo būdu nešiojo po pasaulį naujus išdirbystės metodus, naujas idėjas ir žinias. Šitokiu būdu Viduramžių saraceni audėjai nuėjo dirbti į Veneciją; Flandrijos audėjai išmokė anglus austi milus, ažuot gabenus savo krašto vilnas į užsienius; piešėjai įvedė naujus dekoracijų stilius. Čia taip jau reikia suminėti ir tie Italijos bankininkai, kurie Viduramžiais apsigyveno žiemų kraštuose ir išmokė kaimiečius ir miestiečius naudoti pinigus, kurių tuo metu nedaug tebuvo. Amatinkų migracija, arba kraustymasis iš vieno krašto į kitą, dar padidėjo po Renesanso. Karaliai ir kunigaikščiai mokėjo didelius pinigus svetimsaliamis menininkams, kad įgundžius juos apleistu gimtuosius kraštus ir eiti svetur. Taip štai Prancuzijos karalius Pranciškus I (Francois) parsikvietė menininkus iš Italijos į Paryžių ir pradėjo didelį gyvųjų žmonių meno platinimą; šitoje meno šakoje Prancuzija vadavo Europos civilizacijai septynioliktame ir aštuonioliktame amžiuose. Anglijos karalius Karolis II-sis, grįždamas iš ištrėmimo, parsigabeno su savim piešėją Verrio ir kitus menininkus, prie jų dar ir italą virėją. Bet ir šiaip karalių žygių netikėtos ir nenumatytos pasekmės budavo dar svarbesnės: pavyzdžiui, Nantes ediktas privertė Prancuzijos protestonus arba hugenotus amatninkus apsigyventi Anglijoje ir Holandijoje. Šitokiu būdu Didžiojoje Britanijoje ir Airijoje susikūrė drobės audimo pramonė. Aštuonioliktame amžiuje hugenotai pradėjo spausdinti perkėlį (calico) Ričmonde, audimo pramonę sukurė Spitalfielde ir kt. Bet iš visų amatų ir išradimų, kuriuos klajunys amatninkai išnešiojo po Europą, visų svarbiausis buvo spausdinimas knygų.

Senovės laikais vargiai ir buvo galima taip įvertinti ir suprasti spaudos svarbą ir reikšmę, kaip mes šiandien suprantame. Amžiaus entuziazmas buvo visų aukščiausiai išskėles Italiją, į kurią žiūrėta, kaip civilizacijos atgimdytoja. Attradimas senovės Graikijos ir Romos civilizacijos buvo taip jau begalo svarbus dalykas, kaip ir Kolumbo atradimas Amerikos. Viltis daug pelnyti iš senovės rankraščių ir griuvėsių vertė dailininkus ir mokslo vyrus ieškoti jų ir tyrinėti taip jau, kaip ir viltis rasti didelius turtus už Vakarų Okeano varė žmones į tolimas ir pavojingas keliones. Kolumbas nepasiekė Kinijos, kurios buvo išplaukęs ieškoti; kiti italai, Renesanso mokslo vyrai, atrado tikrąjį teisybės ir grožės pasaulį, kurio ir ieškojo.

Dar 1350 m. Petrarkas, žiurėdamas į graikų kalbą surašytąjį Homerą, su ašromis akyse gailėjosi nemokėjęs graikų kalbos ir todėl negalėjo gerėtis paslėpta tuose raštuose grože. Gi 1450 metais jau daugelis italų mokslo vyrų galėjo skaityti senovės graikų rašytus, ir, kas svarbiausia, jau galėjo rašyti savo pasaulį, kuriame patys gyveno, visai kitokiose spalvose, nušviestą graikų filozofų ir poetų ir jų mokinių — romėnų. Visi ieškojo dabar senovės Graikijos ir Romos rašytųjų rankraščių, ir Italijos mokslo vyrai keliaudavo net į tolimą Vokietiją ir Angliją ir čia knisinėjo vienuolynų knygynuose. Atkasinėta ir tyrinėta senovės romėnų civilizacijos Italijoje griuvėsiai ir stovylos, ypatingai Romos mieste ir apylinkėse. Pasekmė to buvo naujas laisvės ir džiaugsmo pajautimas, nauja tvėrybos jėga, iš pradžių Florencijoje, paskui jau Milane, Paviijoje, Paduoje ir Venecijoje ir pagaliau pačioje Romoje, papos rumų globoje.

Trimis sekančiais amžiais Italija turėjo daug įtakos į Prancuziją, Angliją, Spaniją ir Vokietiją dėka dideliu Italijos miestų gyvenimo atkumimui. Patys italai jautėsi esą didesnį civilizacijos atžvilgiu, ir visur jiems buvo pripažįstama šitoji viršenybė. Gyvenimo reikalavimai Italijoje buvo daug didesni, negu kur kitur; labiausiai reikėsi jų asmenybė ir bendromenės mintis ir skonis.

(Daugiau bus)

SLA. Antras Auksinis Konkursas

KONKURSO DARBUOTOJŲ PAREISKIMAI

Darbuotojai mus jau bombarduoja! Su pirma diena balandžio SLA. Antras Auksinis Konkursas išsitiesė tokiu plačiu frontu, kad tikrai reikia daug vietos „Tėvynėje“, kad jį pilnai paskelbės. Su kiekviena savaitė atplaukia šimtai naujų darbuotojų pareiškimų, o seniaus užsiregistravusieji net savo darbo davinius praneša ir jau pyksta, kad jų nepaskelbiame organe, o čia mes dar pirmutinių pareiškimų nei pusės nesutalpinome. Todel prisieina atsiskirti nuo visokių ilgų istorijų Konkursu reikalais ir skubiname skelbti pačių darbuotojų pareiškimus.

SLA. 10-to apskrčio sekretorius M. Kasparaitis praneša: „Del labo mūsų brangios organizacijos dauginimui naujų narių šiuomi SLA. 10-to apskrčio valdyba teikia pilną įgaliojimą generaliam apskrčio organizatoriui Pranui Jurkui dalyvauti Antrame Auksiniame Konkurse. Musų apskrčio oficialis organizatorius turės teisę tvirti naujas SLA. kuopas Wisconsin valstijoje tuose miestuose ir miesteliuose, kur dar nėra SLA. kuopų ir kur tik ras burelį lietuvių. Jis taipgi galės prirašinėti naujus narius ir tose kolonijose, kur jau yra SLA. kuopos. Vėlijam broliui Jurkui sutverti daug naujų kuopų ir šimtais prirašyti prie jų naujų narių, ypač čionai augusio jaunimo. Ir mes pilnai pasitikime, kad mūsų organizatorius gerai pasižymės šiame konkurse ir išeis laimėtoju su didelėmis dovanomis.“

12 kp., Nanticoke, Pa., org. Jonas Bielevičius rašo: „Šiuomi pranešiu, kad pereiname mūsų kuopos susirinkime vėl mane įgaliojau dalyvauti Antrame Auksiniame Konkurse, todėl meldžiu mane įrašyti į konkurso knyga. Nors mano maža lietuvių apgyventa kolonija, bet aš jau jokių mėginimų nedarau, ir drąsiai stoju prie darbo. Mat turiu patyrimo jau iš pereinčio konkurso. Taipgi kartu prisiuočiu 6 naujus narius: 4 vaikų skyriui ir du didelių skyriui. Tikiuos prirašyti visus Nanticoke lietuvius prie SLA., nes ateinančiam susirinkimui jau vėl turiu pasižadėjusius kelis kandidatus. Vyrai, drąsiai visi stokim prie darbo ir prirašykim visus Amerikos lietuvius — didelius ir mažus, senus ir jaunus prie SLA. Tegul nelieka nei vieno sveiko lietuviu visoj Amerikoje, kuris nebūtų SLA. nariu!“

28 kp., Port Carbon, Pa., org. Povilas Spudis praneša: „Meldžiu ir mane užregistruoti į Antrą Auksinį Konkursą. Nors musų kolonija lietuviams mažutė, bet vistiek aš rengiuosi pasidaryti ir tikiuos nors ir ne pirmą dovaną laimėti. Nestoju vilties ir pasidarbavęs visgi šį tą laimėsiu ir sau ir Susivienijimui. žinau, kad reikia dirbti ir viskas bus gerai.“

36 kp., Chicago, Ill., org. I. P. Rasinaskas rašo: „Šiuomi pranešiu, kad pereiname kuopos susirinkime tapau išrinktas organizatorium dalyvauti Konkurse, todėl kuogreičiausiai siūskite viską, kas reikalinga konkursu organizatoriui. Nepasigailėkite prisiųsti gerą glėbį aplikacijų, nes tikiuos visas sunaudoti. Taipgi prisiūskite

Vaikų Skyriaus taisykles, nes aš manau gerai pasisukinėti tarpe jaunuolių.“

40 kp., Pittsburgh, Pa., išl. J. Virbickas sako: „Malonėkite prisiųsti glėbį aplikacijų ir kitokios medžiagos agitacijai už SLA. Aš apsiėmiau dalyvauti Antrame Auksiniame Konkurse ir kuomet stoju dirbti, tai juokiu nevarinėju. Todel tikiuos gerų pasekmių.“

77 kp., Rockford, Ill., org. Petras J. Kutra rašo: „Šiuomi pranešiu, kad aš esu pasiryžęs dalyvauti Antrame Auksiniame Konkurse ir tikiuos, kad mane priimsite. Todel meldžiu užregistruoti į konkurso, o aš pasistengsiu pasidaryti.“

82 kp., Pana, Ill., org. Adomas Laukaitis praneša: „Šiuomi užsiregistruoju į Antrą Auksinį Konkursą ir pareiškiu: E, palaukite vyrai! Aš pirmiausiai griebisiuosi prie didžiausio aukso šmoto — pirmos dovanos ir stengsiuos, kad musų kolonijoje neliktų nei vieno lietuviu ir lietuviškos neprirašytų prie SLA. O jei jau negalėsiu pastverti didžiausį šmotą aukso, tai tuomet griebisiu kad ir mažesni, bet vistiek turiu ką nors laimėti! Tad vyrai į darbą — pyktis nėra nei reikalo, nei laiko.“

136 kp., Cleveland, Ohio, valdyba praneša: „Balandžio 1 d. kuopos susirinkime Antro Auksinio Konkursu organizatorium tapo išrinktas Stasys Cerauka, todėl malonėkite jį užregistruoti į konkurso. Jisai yra energingas darbuotojas ir tikiuos, kad jis gerai pasidarys mūsų kuopai ir visam Susivienijimui.“

139 kp., Chicago, Ill., org. Martinas Užnaris praneša: „Apart jau pasiskelbusio musų kuopos org. J. Kirkaus dar ir aš esu išrinktas dalyvauti Antrame Auksiniame Konkurse. Dabar mudu organizatoriai pasitarėm ir nusprendėm bendrai darbuotis konkurse. Todel meldžiu ir mane užregistruoti ir tikiuos, kad jūs musų planus pilnai suprantsite. Tikimės gero burio naujų narių, na ir šioikos tokios dovanėlės.“

142 kp., New Haven, Conn., org. Vincas Alksninsis praneša: „Paskelbus SLA. Antrą Auksinį Konkursą, tas paskelbimas užtikio mane esant 142 kuopos organizatorium. Gi būnant kuopoje organizatorium ir nedalyvauti konkurse reikėtų tą patį, ką būnant Raseiniuose ir nepasimatyti su Magde. Taigi malonėkite ir mane įregistruoti į konkurso. Greičiausių konkursistų gal ir nepalanksiu, bet kokiam šlubui tai ir nepasiduosiu! Jei bus daug konkursistų, tai ir lenktinuoti bus smagiau (oi brolyti kiek daug jų jau yra!).“

143 kp., Scranton, Pa., sekr. Kazys Genys praneša: „Šiuomi pranešiu, kad esu įgaliotas ir manau dalyvauti Antrame Auksiniame Konkurse, todėl įregistruokite mane į konkurso. Dirbsiu kiek galėsiu.“

178 kp., Chicago, Ill., narys V. Pukas praneša: „Malonėkite ir mane įrašyti į Antrą Auksinį Konkursą — mėginsiu pasidaryti ir gal pasiseks sužvejoti kokį naują narį Susivienijimui. Aš sunkiai dirbu už peckūrį, kaip Chicagoje žiemos parodo savo dantis, tai per naktį laike vienuolikos valandų darbo reikia sušauti ir pečių nuo 15 iki 20 tonų anglies ir esant jau 63 metų amžiaus,

tai nesinori rašinėti ir kalbėti. Bet konkursas jau prasideda pavasary ir todėl per vasarą lengviau dirbdamas galėsiu pasidaryti, kaip ir per ilgus metus Susivienijimui esu dirbęs.“

191 kp., W. Frankford, Ill., sekr. P. Deveikis rašo: „Musų kuopos organizatorius K. Kubilius dalyvaus Antrame Auksiniame Konkurse, todėl malonėkite jį įregistruoti. Kadangi musų kolonija lietuviams nelabai skaitlinga, tai užteks vieno organizatoriaus, o mes visi kiti nariai stengsimės prigriebti jam visais galimais budais, kad kuodaugiausiai naujų narių gavus. Geriausių pasekmių SLA. labui!“

207 kp., So. Manchester, Conn., sekr. Augustas Tvaronaitis rašo: „Šiuomi pranešiu, kad užsirašau į Antrą Auksinį Konkursą, nes esu oficiali kuopos įgaliotas jame dalyvauti. Todel malonėkite mane užregistruoti Centre, o aš iš savo pusės pasižadau pasidaryti kiek man išgalės leis.“

223 kp., Westville, Ill., org. Antanas Survilas praneša: „Likau išrinktu kuopos organizatorium ir įgaliotas dalyvauti Antrame Auksiniame Konkurse. Pasižadau dirbti ir tikiuos neblogo pasekmių.“

232 kp., Thomas, W. Va., fin. sekr. M. L. Balčiūnas dar vasario 10 d. pasisiūlė: „Gal būtų dar truputį peranksti pasisiūlyti į Antrą Auksinį Konkursą, bet kaip iš raistyno tarpe Westvirginijos kalnų, tai skubinu patekti į tarpą konkursistų, kad vėliaus nepitrukėtų vietos. Todel manau mane priimsite nors tarpe varinių konkursistų, jei jau aš nebučiau tinkamas tarpe aukšnių. Mat čionai dideli kalnai ir žmonės streikų nuolatos blaškomi, tad sunku darbuotis tokiose aplinkybėse ir todėl noriu ankščiau pradėti, kad daugiau naudot atnešus Susivienijimui, na ir sau laimėjus nors varinę dovanėlę.“

242 kp., Gary, Ind., sekretorius praneša: „Malonėkite įregistruoti į Antrą Auksinį Konkursą sekamus organizatorius: Juozas Svambrij suaugusių narių prirašinėjimui ir Benjamina. Mickevičių jaunuolių prirašinėjimui. Nors pastarasis dar visai jaunas narys, bet tapo išrinktas jaunuolių organizavimui prie SLA. Tikimės gerų pasekmių į abu skyriū.“

272 kp., Amsterdam, N. Y., valdyba praneša: „Šiuomi pareiškiame, kad SLA. 273 kuopos susirinkime kovo 1 d. išrinkta Antro Auksinio Konkursu organizatorium Alfonsas Mikulaitis, todėl malonėkite jį užregistruoti į konkurso. Musų kuopa pilnai jam pasitikėjusi ir įgaliojo laisvai darbuotis, kad prirašius kuodaugiausiai naujų narių prie SLA.“

304 kp., Buffalo, N. Y., sekr. J. M. Miliūskas praneša: „Mūsų kuopa išrinko du organizatorius dalyvauti Antrame Auksiniame Konkurse, todėl malonėkite juos užregistruoti. Štai jie: P. Banevičius ir Jonas Rederis — abu yra energiški ir darbštūs SLA. darbuotojai. Tikimės gerų pasekmių ir turbut jų susilauksime.“

318 kp., Worcester, Mass., sekr. Juozas Krasinskas kovo pradžioje rašo: „Pranešiu, kad ir aš dalyvauju Antrame Auksiniame Konkurse ir tikiuos laimėti nemažą dovaną. Pereiname kuopos susirinkime prirašė 9 nauji nariai ir šiandien, kovo 2 d., jau vėl turiu vieną naują narį prirašęs. Taipgi malonėkite užregistruoti į konkurso ir musų kuopos fin. sekr. A. Kriaučiailį, nes ir jis stoja konkursistų tarpam ir sakosi dirbs išsiuoses. Gerai, dirbsime kartu, nes Worcester-

ry yra užtektinai vietos.“ Sekamus konkursistus užregistravo kuopų sekretoriai arba patys užsiregistravo be jokių pareiškimų, tik trumpai pametę susivienijimui esu dirbęs.“

S. Cibulskis, J. Naikelis ir J. Siugžda — visi 168 kp., Stamford, Conn., darbuotojai.
J. Tulickas org. 230 kp., Wanamie, Pa.
V. Pšelgauskas org. 243 kp., W. Fitchburg, Mass.
K. Mickevičius org. ką tik naujai susitvėrusios 324 kp., Terryville, Conn.

S. L. A. REIKALAI

PADARYTA GERA PRADŽIA.

Manau kiekvienas rimtas ir ramų darbą mylintis S. L. A. narys sutiks su manim, kad musų organe „Tėvynėje“ SLA. reikalais telpa per daug tuščių ir grynai asmeninio pobūdžio polemikų. Nors tos visos polemikos pridengtos neva SLA. reikalais, bet jų pamate slepiasi asmeninės ambicijos ir tas tik bereikalingai aikvoja brangia mūsų organe vietą. Tiesa, negalima atsakyti organe vietos rimtai kritikai, nors ji ir būtų polemikos pobūdžio, bet tokių kritikų S. L. A. reikalais labai retai tenka užtikti SLA. organe.

Dabar prasidėjus SLA. Antro Auksinio Konkursu vajui, „Tėvynėje“ reikalinga pašvęsti kuodaugiausiai vietos agitacijai ir todėl reikėtų vengti tų tuščių polemikų, kurios gali atbaidyti nuo organizacijos net ir naujus narius. Juk organizatoriai kalbindami naujus narius prie kiekvienos progos primena, kad jie gaus veltui didelį savaitinį laikraštį ir suprantama kiekvienas įdomauja tą laikraštį pamatyti. Bet kuomet laikraštį paima į rankas ir jame randa begalės polemikos rašinių, tai žmogus igauna labai blogo įspūdžio ir net atsisako prisirašyti prie organizacijos. Polemikas ir barnius mylinčių žmonių yra labai mažai ir didžiama lietuvių myli ir didžiama lietuvių myli pamokinančius pasiskaitymus ir gyvenimą nuviečiančius raštus. Pagaliau ir musų kuopose ir apskrčiuose tankiausiai vaidus ir nesutikimus kelia tik keletas žmonių, delei kurių ir organe polemikos kyla. Abelnai imant, lietuviu myli ramumą ir dideliais triukšmavimais nepasižymi, išskiriant tik keletą vienos ar kitos rūšies užsidegėlių.

Taigi mano nuomone yra, kad reikėtų paieškoti priemonių užkirtimui kelio polemikoms į organą SLA. reikalais, nes pašaliniais reikalais polemikų „Tėvynėje“ kaip ir nėra. Man regis, kad tuo reikalu „Tėvynės“ Redakcija jau padarė gerą pradžią. Turiu omeny patalpinti „Tėvynėje“ SLA. 57 kuopos rezoliuciją taip, kaip ji parašyta. Man rodos, tai būtų geriausias vaistas gydyti tuos polemikų mylėtojus, jei būtų talpinami jų rašiniai originaliai, taip kaip jie juos parašo. Tuomet

šitie beveik visi pareiškimai, kurie iki šiol tilpo organe, prisiųsti dar prieš prasidėjimą konkurso ir tai jau kalbama apie prirašymą naujų narių. O kuomet pradėsim talpinti konkursistų pranešimus iš jų daryti, tai bus net miela skaičiuoti, nes jie daugiau nieko ir nekalba, kaip tik apie naujus narius, glėbiais juos siūsdami ir vis pareikšdami, kad ir daugiau pasižadėjusių turim. Mes visuomet sakėme, kad su SLA. darbuotojais nėra juokų, kuomet jie stoja darban.

Šitie beveik visi pareiškimai, kurie iki šiol tilpo organe, prisiųsti dar prieš prasidėjimą konkurso ir tai jau kalbama apie prirašymą naujų narių. O kuomet pradėsim talpinti konkursistų pranešimus iš jų daryti, tai bus net miela skaičiuoti, nes jie daugiau nieko ir nekalba, kaip tik apie naujus narius, glėbiais juos siūsdami ir vis pareikšdami, kad ir daugiau pasižadėjusių turim. Mes visuomet sakėme, kad su SLA. darbuotojais nėra juokų, kuomet jie stoja darban.

Ir ištikrųjų kiekvienas kitų mokytojas pats mažiau išnors tiek turi mokyti, kad galėjus taisyklingsi išreikšti savo mintis. Dabar gi tankiausiai polemikas rašinėja toki žmonės, kurie nepajėgia nei vieno sakinio taisyklingsi parašyti. Ir kuomet laikraščio redakcija tokių „kritikų“ raštus perrašo ir juos ištaiso, tad tuo budu auklėja gaidžių peštynes ir kiekvienas tokių „kritikų“ autorius prie kiekvienos progos tuojaus ir grumojas: „Palauk, aš tave laikraštį įrašysiu!“ Na, ir pasidėkavojant laikraščiu redakcijai nuolaidumui ir netingėjimui tokius raštus ištaiso perrašyti, jie ir rašo tokias polemikas. Juk yra beveik pastoviai taisyklė, kad juo žmogus mažiau moka ir mažiau žilinių žmonių yra labai mažai ir didžiama lietuvių myli ir didžiama lietuvių myli pamokinančius pasiskaitymus ir gyvenimą nuviečiančius raštus. Pagaliau ir musų kuopose ir apskrčiuose tankiausiai vaidus ir nesutikimus kelia tik keletas žmonių, delei kurių ir organe polemikos kyla. Abelnai imant, lietuviu myli ramumą ir dideliais triukšmavimais nepasižymi, išskiriant tik keletą vienos ar kitos rūšies užsidegėlių.

Taigi laikas gydytis mums iš tokių negeistinių ir tuščių polemikų epidemijos. O slapyvardžiais, pasislėpusių rašomų polemikų visiškai nereikėtų dėti organe ir jokios domės neatreipiant jos visos reikės sukūsti ir platų redakcijos gurbą. Tai būtų antras budas nuo tų negeistinių polemikų apsiginti. Aš abelnai esu priešas tuščių polemikų ir juo mažiau jų turėsim SLA. organe, juo sveičiau bus musų organizacijai ir mums patiems.

Pr. Žilvitis.

REIKALAVIMAS SLA. PREZIDENTUI.

Chicago, Ill., balandžio 2 d., 1925 m. St. Gegužiu, SLA. Prezidentui. Gerbiamas Tamsta: „Tėvynės“ num. 7 šių metų, tulas „Vietinis Darbuotojas“, straipsnyje „SLA. Apkrčių Klausimu“, priema net prie to, kad viešai skelbia sabotazą S. L. A. 2 apskrčiui. Priezastį tokios rustybės,

įvardija kokį tai Maskvos politinį jungą. Prirodymui tam, paduoda ir faktus. Štai ir jie: 1920 metais esą išnešta rezoliucija prieš Lietuvos valdžią; atmesta rezoliucija, kurią buvo norima išreikšti užuojautą S. Harris'o motinai. Paminėjęs, kad ir šiais metais atmestą įnešimą aukoti Vilniaus našlaičiams ir Vilniaus vadavimui šaukia: „Argi galima priklausyti prie tokių apskrčių?“

Viso to straipsnio turinys kad SLA. 2-am apskrityje yra komunistinė diktatura, todėl tenais gerų tėvynainių valdomos kp. negali priklausyti, nei dėtis prie kitų tokių apskrčių. Dabar pažiūrėkime, ar tie kaltinimai turi teisybės — pamato. Aš sakau kad ne. Štai tam įrodymai:

1. Į SLA. 2-ro apskrčio suvažiavimus suvažiuoja po šimtą kp. rinkty delegatų ir tik jie sprendžia visus klausimus didžiama balsų. Jeigu kp. išrenka ir suteikia mandatus, tai jais pasitiki ir jų tarimai nėra diktatura, bet tarimai didžiūmos. Didžiūmos tarimai nėra diktatura.

2. 1920 metais jokių rezoliucijų nebuvo išnešta nei Lietuvos klausimu, nei S. Harris'o motinos reikale. Lietuvos valdžios klausimu rezoliucija išnešta 1921 m. Tais pačiais metais išnešta rezoliucija prieš rinkimą aukų jam ir butų reikalingas bent (Tuomet „Tėvynėje“ buvo varoma agitacija už aukas). Užuojautos rezoliucijos, del užuojautos S. H. motinai niekada ir niekas į apskritį neįnešė, todėl jos ir atmesti negalėjo.

Jeigu prieš praeitą SLA. Seimą kas būtų baręs apskrčiu per organą už rezoliuciją del Lietuvos, tai gal but turėjęs šiek-tiek pamato, bet kuomet praeitas SLA. Seimas priėmė tuo klausimu rezoliuciją, tai skirčių vienučių; yra lauzymas Seimo tarimų.

Paminklo statymas del S. H. nebuvo SLA. reikalas ir nebuvo nei kokio SLA. Seimo, nei P. Tarybos užgirtas, ir todėl išėjimas prieš agitaciją už paminklo pastatymą, negali būti prasižengus prieš SLA.

Del Vilniaus vadavimo aukų galima pasakyt tiek, kad tai yra politinis darbas ir tuo klausimu tegu politinės organizacijos dirba. Juo mes mažiau su tais klausimais SLA. vardą maišysim, tuo SLA. bus geriau.

Našlaičius 2 apskritis šelpia, šelpė ir šelp, bet tik per SLA. įsteigtą ir kontroliuojamą fondą. Apkrčio delegatams atrod, kad dar SLA. N. ir Našlaičių Fonde nėra tiek pinigų, kad visi būtų aprūpinti. Kol čia yra reikalas mes pernai aukavom \$20.00, siemet \$25.00, o jei butume išgalėję, butume aukavę ir daugiau. Nuo SLA. fondo mes nematom reikalo atitraukti ir aukauti ne musų kontroliuojamiems fondams. Todel ir barimas už neaukavimą ir pašalinius fondus, negali būti pakenčiamas, nes atrodo, kad kitų fondai rimtesni, negu SLA. fondas. Tokios minties skiepijimas per organą neštu demoralizaciją į kp. ir narius. P. Taryba sudraudė 304 kp. korespondentą už išsireikškimą prieš SLA. fondus, turėtų sudrausti tokius rašėjus ir redaktorių už talpinimą sabotazą skelbiančių straipsnių. SLA. apskrčiai yra oficialiai priimti kaip dalis musų organizacijos nors ir neverčiamas kp. priklausyti, bet jokiū būdu neleistina per organą skiepiinti mintį, kad reikia nepriklūlēt vien delto, kad ten skirtingo įstiknimo narys dar

buojasi, arba jo įnešimas pe- rėjo. Ant minėto straipsnio norė- jo atsakyti apskrčio pirm. P. J. Petronis, bet „T.“ redakcija atsisakė talpinti. Todel mes ir nutarėm atkreipti atydą į tai SLA. Prezidento, kad jis pareikštų tuo klausimu ir kad įsakytų redakcijai apsižiūrėti ką talpinti į organą, o ką ne. Galų gale kas-gi išėitų iš S. L. A., jeigu visi primty redak- cijos taktiką? Išėitų suirutė, nes vieni dirbtų, o kiti sabota- žuotų. Tą turite sudrausti pradžioj.

Tikimės, kad jūs patalpinsite šitą laišką į organą, kartu ir atsakymą tuo klausimu. M. Bacevičius, SLA. 2 apskrčio sekr.

KEISTI ARGUMENTAL

Pirmiausiai noriu pastebėti, kad aš, kaip SLA. Prezidentas, tiesioginės jurisdikcijos ant „Tėvynės“ redaktoriaus neturiu ir negaliu jo priversti talpinti ar netalpinti by kokius raštus SLA. organe. „Tėvynės“ redaktoriaus yra renkamas Seimo viršininkas ir jis už savo darbus atsako prieš Seimą, o pertraukoje nuo Seimo iki Seimo ant jo jurisdikciją turi visą Pildomoji Taryba ir Apšvietos Komisija ir todėl bent kuris Pildomosios Tarybos ar Apšvietos Komisijos narys negali rodyti savo autoriteto redaktoriaus „sudraudimui“, jei S. Harris'o paminklo statymui jam ir butų reikalingas bent kokis „sudraudimas“. Pavie-romai nariai Pildomosios Tarybos ir Apšvietos Komisijos gali rezolucijai padaryti tik pastabas ir duoti patarimus vienu ar kitu klausimu, bet negali jo „sudrausti“. Taigi ir šiame atsitikime aš patariu „Tėvynės“ redaktoriui patalpinti šitą p. Bacevičiaus polemiką ir kartu meldžiu prie jos pridėti ir mano šias kelias pastabas.

Man begalo nemalonu polemizuoti su SLA. kuopų ar apskrčių darbuotojais ir tokiems rašinėjimams aš neturiu laiko. Bet neką žmogus darysi, kuomet SLA. labas ir organizacijos svarbieji reikalai verčia tai daryti. Todel ir delei šito p. Bacevičiaus nusiskundimo esu įėjimas prieš agitaciją už paminklo pastatymą, negali būti prasižengus prieš SLA.

Pirmiausiai turiu pasakyti, kad p. Petronio polemikai „Tėvynėje“ buvo ne vieta. Gavęs šitą p. Bacevičiaus polemiką, kreipiausi į „Tėvynės“ redaktorių, kad man prisiųstų kopiją tos p. Petronio polemikos, jei tokią pasilikio, o jei ne, tai kad nors paaiškintų jos turinį. Ir aplaikiu iš „Tėvynės“ redaktoriaus „Vilnius“ num. 27, kuriame toji polemika patalpinta. Perskaitęs tą polemiką įstiklinau, kad Redakcijos atsakymas per „Tėvynę“ p. Petroniui būvo vietoje ir jis galėjo parašyti rimtesnį atsakymą į tą „Vietinio Darbuotojo“ straipsnį ir butų tilpęs SLA. organe. Bet p. Petroniui rupujo nubėgti į pašalinį laikraštį ir pasirodyti save „kankiniu“. Šita p. Petronio polemika yra begalo nerimta ir tokiu tonu parašyta, kad jei netik SLA. organe nevieta, bet ji nedaro garbės net ir visam SLA. 2-ram apskrčiui, kuomet po ja p. Petronis pasirašo oficialiai kaip SLA. 2-ro apskrčio pirmininkas. Bet jei p. Petroniui būtų rūpėję SLA. labas ir apgynimas 2-ro apskrčio daugiau, negu jo asmeninės ambicijos, tai jisai pirma būtų paieškojęs budų kad ir tai savo polemikai patalpinti SLA. organe, vietoje be niekur nieko bėgti į pašalinius laikraščius. Juk kiekvienam SLA. nariui yra žinoma taisyklė, kad jei organo redaktoriaus atsisako talpinti organan kokį nors rašinį orga-

